

■ JOUKO MARTILA

Rakennemuutos on pysyvää

Mistä seuraavat samansisältöiset lauseet ovat lähtöisin?
"Syyt vaikeuksiin ovat menneisyydessä. Noususuhdanteen vuosia ei osattu käyttää hyväksi. Talouselämän rakennemuutosten nopeuttamiseen ei kiinnitetty tarpeeksi huomiota."

"Kansainvälinen talous, kotimaiset heikkoudet ja teollisuuden rakennemuutos. Nämä kolme prässäävät suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ja tulevaisuutta erittäin kovasti."

"Kansainvälisen työnjaon kehittyminen, talouden yleismaailmallinen rakennemuutos ja kansainvälistyminen muuttavat elämäntapamme perustaa."

Kyseessä ovat kolmen eri aikakauden pääministerit.

Ensimmäinen lainaus on peräisin pääministeri **Rafael Paasion** kuuluisasta telakkapuheesta, jonka hän piti Helsingissä Valmetin telakalla syksyllä 1966. Keskimmäinen sitaatti on pääministeri **Jyrki Kataisen** suusta parin viikon takaa, ja kolmas on lähtöisin **Harri Holkerin** hallituksen ohjelmasta vuodelta 1987.

Rakennemuutoksesta on puhuttu siis melkein 50 vuotta, mutta vähän on saatu valmista aikaan. Rafael Paasion pääministerikaudella eduskunnassa oli vasemmistoenemmistö ja rakennemuutoksella haluttiin vahvistaa taloudellista kansanvaltaa eli lisätä työntekijöiden vaikutusta yritysten hallinnossa. Holkerin hallitukseen Sdp toi saman asian yhteistoimintarahastojen ja työsuhdeturvan nimellä. Kataisen hallitus ei ole vielä selventänyt, mitä muuta rakennemuutos tällä kertaa pitää sisällään kuin työurien pidentämisen alusta, keskeltä ja lopusta.

Holkerin hallitus yritti muuttaa työelämän ja verotuksen rakenteita. Verovähennyksistä pyrittiin eroon laajentamalla veropohjaa ilman, että verotus olisi kiristynyt.

Verotuksen kokonaisuudistusta tarvittaisiin tälläkin kertaa pikaisesti, sillä jatkuva palkka- ja kulutusverojen kiristäminen on ainoastaan pahentanut tilannetta. Yhteisöveron alentaminen puolestaan auttaa yrityksiä vasta sitten, kun ne pystyvät tekemään voittoa ja investoimaan.

Sdp:n vasemmalla laidalla leijuu samanlaista henkeä kuin Holkerin hallituksen aloittaessa. Sdp:n puoluekokous hyväksyi kesällä 1987 sisäpoliittisen julkilausuman, jossa varoitettiin rakennemuutosten vaaroista: *"Kansantalouden rakennemuutoksissa on uudistajien lisäksi aina liikkeellä myös lyhytnäköisiä voitontavoittelijoita, himosaneeraajia, havittelijoita, keinottelijoita ja huijareita."*

Ehkä epäluulo rakennemuutoksia kohtaan on puolueessa säilynyt. Sen verran jyrkästi Sdp on tähän asti

Kirjoittaja seuraa kolumnien välissä taloutta blogissaan <http://talouden-tulkki.com>

jarruttanut kaikkia uudistuksia eläkeiästä sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen järjestämiseen. Tavallisia osakesäästäjiä **Jutta Urpilainen** nähtävästi pitää lyhytnäköisinä voitontavoittelijoina ja keinottelijoina, koska niin kovin hän haluaa kiristää osinkoverotusta.

Urpilaiselta kesti kaksi vuotta, ennen kuin hän sai suunsa auki samoista teemoista, joista puoluetoveri Rafael Paasio puhui puoli vuosisataa sitten.

"Valtio on velkaantunut ja ulkomaankauppa ajautunut epätasapainoon. Aivan liian suuri osa sijoituksista on kohdistunut toisarvoisiin kohteisiin", pääministeri ja puoluejohtaja Paasio julisti telakkapuheessaan.

"Suomi ja suomalaiset elävät nyt hyvin vaikeita aikoja, eivätkä ennusmerkit kerro tilanteen nopeasta muuttamisesta. Kasvu sakkaa hankalassa suhdannetilanteessa ja kansakuntaa ravistelee suuri rakennemuutos", valtiovarainministeri ja puoluejohtaja Jutta Urpilainen herätteli itseään budjettipäätösten yhteydessä.

IDEOLOGISET RISTIRIIDAT ESTÄVÄT JÄRKEVÄN PÄÄTÖKSENTEON.

Hallituksen sisällä vanhakantainen elvytys ja rakennemuutosten kautta tapahtuva julkisten menojen säästäminen ajavat hallituskumppaneita eri leireihin. Vasemmisto haluaa turvata julkiset palvelut hinnalla millä hyvänsä, kun oikeisto laajentaisi yksityistä palvelutarjontaa. Vanhat ideologiset ristiriidat estävät järkevän päätöksenteon.

Rakennemuutos tapahtuu hallituksesta huolimatta. Se voi halutessaan nopeuttaa tai hidastaa sitä. Viimeistään siinä vaiheessa, kun korkotaso alkaa nousta joko Saksan talouden imussa tai Suomen valtionlainojen luottoluokituksen laskiessa, isoja päätöksiä on tehtävä. Jos nykyinen hallitus ei siihen pysty, nimitettäköön vaikka virkamiehistä koottu hätätilahallitus, jonka ei tarvitse koko ajan vilkuilla sivuille ja pelätä oman eduskuntapaikkansa puolesta.

Rakennemuutoksen sijasta pitäisi ryhtyä puhumaan siitä, millaista elintasoja julkisilla vero- ja eläkevaroilla ylipäätään on mahdollista tuottaa. Nyt jo suuri osa uusista päiväkodeista ja vanhusten hoivataloista rakennetaan yksityisellä rahalla. Pakollisten eläkemaksujen eli käytännössä verojen nostamisen sijasta hallituksen pitäisi kannustaa kaikin keinoin ihmisiä omaehtoiseen säästämiseen. Osinkoverotuksen kiristäminen vie rakennemuutosta täysin väärään suuntaan. **AM**